

Beslutningsforslag nr. B 73. Fremsat den 13. april 2005 af Ole Sohn (SF), Anne Baastrup (SF) og Villy Søvndal (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om øget tilskyndelse til at arbejde i efterlønsperioden

Folketinget opfordrer regeringen til inden den 1. november 2005 at fremsætte lovforslag, der indebærer, at efterlønsmodtagere får ret til at have en arbejdsindtægt ved siden af efterlønnen på 30.000 kr. om året uden modregning. Overstiger arbejdsindtægten 30.000 kr., skal der ske

modregning i efterlønnen ved brug af den gældende omregningssats. Retten til at tjene 30.000 kr. uden modregning i efterlønnen skal været betinget af, at den pågældende aflønnes efter gældende overenskomst eller svarende til gældende aflønning for den pågældende type arbejde.

Bemærkninger til forslaget

Det har vist sig, at den fleksible efterlønsordning, der blev indført i 1998, virker stik imod det, der var forligspartiernes hensigt. Da SR-regeringen i 1998 sammen med de borgerlige partier ændrede efterlønsordningen, blev ændringerne bl.a. forsvaret med, at ændringerne ville give lønmodtagerne mere fleksible muligheder for at trække sig tilbage og arbejde i efterlønsperioden. Efter at ordningen nu har virket i en år-række, står det klart, at forskellige grupper af lønmodtagergrupper ikke blot har meget forskellige incitamenter til at arbejde i efterlønsperioden, men også handler ud fra disse forskellige incitamenter. Groft sagt har den nye efterlønsordning medført, at de lavest lønnede, der udgør langt den største del af den samlede efterlønsgruppe, og som har de mindste incitamenter til at arbejde i efterlønsperioden, er meget tilbageholdende med at arbejde i efterlønsperioden, mens de højest lønnede, der udgør den mindste del af den samlede efterlønsgruppe, og som har de største incitamenter til at arbejde i efterlønsperioden, er rimelig flittige til at arbejde i efterlønsperioden.

En undersøgelse fra SID's a-kasse viste, at mens der under den gamle efterlønsordning var ca. 20 pct. af a-kassens medlemmer, der arbejdede ved siden af efterlønnen, var der under den nye, fleksible ordning kun 5,5 pct.

Efterlønsreformen i 1998 gav de vellønnede meget store økonomiske tilskyndelser til en gradvis tilbage-trækning i form af en forringet efterløn kombineret med gunstige muligheder for at gå på job ved siden af efterlønnen. En akademiker kan reelt nemt tjene mindst 300 kr. i timen efter skat ved at arbejde ved siden af efterlønnen.

For den lavtlønnede er den nye efterløn langt mindre attraktiv. En lavtlønnet kan meget let risikere kun at tjene en 10-15 kr. ekstra efter skat ved at gå på job ved siden af efterlønnen. Under den gamle efterlønsordning ville den lavtlønnede efterløner tjene ca. 60 kr. i timen efter skat ved at gå på job i de første 200 timer. En lavtlønnet kunne tjene langt mere på 200 timer under den gamle ordning, end han kan på 300 timer med den nye ordning.

På denne baggrund er det ikke mærkeligt, at den nye fleksible efterlønsordning virker stik imod det, der var forligspartiernes hensigt, nemlig at få flere til at trække sig mere gradvist tilbage fra arbejdsmarkedet. Hvis flere skal tilskyndes til at trække sig gradvis tilbage, skal de økonomiske incitamenter være i orden for den store gruppe af efterlønsberettigede med lave lønninger på arbejdsmarkedet. Det er de ikke i dag.

Derfor foreslås det, at de nuværende regler ændres, så lavtlønnede efterlønneres incitament til at arbejde i efterlønsperioden forbedres. Forslagsstillerne foreslår, at der indføres en ret til en begrænset arbejdsindtægt ved siden af efterlønnen på 30.000 kr. Overstiger arbejdsindtægter i samme kalenderår 30.000 kr., skal der ske modregning med brug af den såkaldte omregningssats. Forslagsstillerne foreslår, at disse nye rettigheder gøres betinget af, at der sker aflønning efter gældende overenskomst eller svarende til gældende aflønning for den pågældende type arbejde.

En sådan ændring vil give alle efterlønnere et reelt incitament til at arbejde i efterlønsperioden, og for de mange relativt lavtlønnede efterlønnere vil det give et langt stærkere incitament end de nuværende regler.

Den foreslåede ændring vil bidrage til, at flere lavtlønnede vil arbejde i efterlønsperioden. Dermed vil det bidrage til at øge arbejdsstyrken i de kommende år. Samtidig vil ændringen give en langt større retfærdighed, så de lavtlønnede får de samme reelle muligheder for at tjene ekstra ved at trappe gradvis ned fra arbejdsmarkedet.

Allerede i valgkampen i 2001 erklærede Poul Nyrup Rasmussen og Anders Fogh Rasmussen – bl.a. i tv-debatter – sig åbne over for at finde en løsning på denne sociale skævhed. SF fremsatte efter valget et konkret forslag, men uden at finde opbakning eller interesse for at finde en løsning, som et flertal i Folketinget kunne støtte. (Se beslutningsforslag nr. B 48 fra folketingsåret 2001-02, 2. samling, jf. Folketingstidende 2001-02, 2. samling, Folketingets Forhandlinger side 2407 og 6539, Tillæg A side 1177- og, 1179 og Tillæg B side 1081).

I valgkampen 2004 genfremsatte SF sit forslag. Denne gang bakkede Mogens Lykketoft direkte op bag SF's konkrete forslag. Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Enhedslisten erklærede sig alle positive. Kun Det radikale Venstre var umiddelbart afvisende/afventende under valgkampen.

Statsminister Anders Fogh Rasmussen erklærede sig »uden videre« parat til at overveje SF's konkrete

forslag, hvis blot der kunne findes en ordning, så de, der er på efterløn, ikke tvinger andre ud ved at tilbyde sig til lønninger, der ligger under de overenskomst-mæssige (bl.a. i Urban den 3. februar 2005). Forslagsstillernes forslag synes at imødekomme dette ønske fra Anders Fogh Rasmussen.

Skriftlig fremsættelse

Ole Sohn (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om øget tilskyndelse til at arbejde i efterlønsperioden.

(Beslutningsforslag nr. B 73).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.